

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
เรื่อง ประวัติของพระพุทธเจ้าโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนบ้านแม่ละเมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

THE DEVELOPMENT OF ACADEMIC ACHIEVEMENT IN SOCIAL STUDIES RELIGION
AND CULTURE SUBJECTS ON THE TOPIC OF THE LORD BUDDHA'S HISTORY BY
USING PROGRAMMED INSTRUCTION OF STUDENTS GRADE 2,
BAN MAE LAMAO SCHOOL, MEASOD DISTRICT, TAK PROVINCE

เกตนันิภา แซ่วื่อ, มนตรี หลินภู

Ketnipa Saewue, Montree Linphoo

สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

Elementary Education, Rajabhat Kamphaengphet University

จังหวัดกำแพงเพชร

Kamphaengphet Province

วารุณี เขื่อนแก้ว

Warunee Khueankaew

โรงเรียนบ้านแม่ละเมา

Mea Lamo School

จังหวัดตาก

Tak Province

Received: July 5, 2024

Revised: July 14, 2024

Accepted: July 16, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนสำเร็จรูปทางการเรียนเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้เป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง

พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 19 คน โรงเรียนบ้านแม่ละเมา อำเภอมะสออด จังหวัดตาก โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) บทเรียนสำเร็จรูปรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า จำนวน 7 แผน 2) แบบทดสอบผลวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ 3) แบบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าทดสอบทีที่ไม่อิสระต่อกัน ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 93.95/92.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.46)

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประวัติพระพุทธเจ้า

ABSTRACT

The objectives of this research were to 1) establish and find out the effectiveness of programmed instruction on the topic of the Buddha's biography of 2nd grade students at Ban Mae Lamao School, to meet the 80/80 criterion, 2) compare academic achievement before and after learning management with programmed instruction on the topic of the Buddha's biography of 2nd grade students at Ban Mea Lamao School, and 3) study the satisfaction of 2nd grade students at Ban Mae Lamao School toward the learning management by using programmed instruction on the topic of the Buddha's biography. The sample consists of 19 total number of 2nd grade students at Ban Mea Lamao, Mae Sot District, Tak Province, by purposive sampling selection. The research tools consist of 1) the seven programmed instructions of the social studies, religion and culture subject on the topic of the Buddha's biography, 2) the achievement test on the topic of Buddha's History, and 4) satisfaction questionnaire toward the programmed instruction. Statistics employed in analysis consists of Mean (\bar{X}), Standard Deviation (S.D.), and Dependent Sample t-test. The research results were found that 1) programmed instructions of the Buddha's biography of 2nd grade students had an efficiency of 93.95/92.89, which is higher than the 80/80 criterion, 2) the academic achievement of 2nd grade students who participate the class on the topic of the Buddha's biography after studying was higher than before at a statistical significance of .01, and 3) 2nd Grade students' satisfaction toward the programmed instruction on the topic of the Buddha's biography was overall at the highest level ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.46).

Keywords: Effectiveness of Programmed Instruction, Academic achievement, Buddha History

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามภายในตัวบุคคลทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา ซึ่งหัวใจสำคัญอยู่ที่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การฝึกอบรมและการพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า “การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมทางสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) กล่าวได้ว่าการศึกษช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการอย่างเหมาะสม รวมถึงจรรโลงสังคมด้วยองค์ความรู้ด้านต่างๆ การสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณสมบัติด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก โดยเฉพาะกลุ่มสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมที่ผู้เรียนจะต้องศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาตนเอง มีค่านิยมที่ดีงามและยังกำหนดเป็นมาตรฐานไว้ว่า รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรมเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงมีความสำคัญในการนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีค่านิยมที่ถูกต้องดีงาม พัฒนาด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุขโดยเฉพาะสังคมไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือและสามารถนำไปใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นนักศึกษาฝึกสอนโรงเรียนบ้านแม่ละเมาและได้รับมอบหมายให้สอนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส12101) ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 19 คน 1 ห้องเรียน พบว่า นักเรียนมีความสับสนในเนื้อหาที่เรียนและยังขาดแรงจูงใจที่จะเรียนโดยเฉพาะเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าซึ่งส่งผลให้มีคะแนนในการเรียนรายวิชาดังกล่าวที่ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ซึ่งปัญหาที่พบบ่อยสอดคล้องกับการศึกษาของ นาฎยา อินพานิช (2566) ที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหนองโตง “สุรวินทาคม” ที่พบว่า นักเรียนไม่ชอบวิชาสังคมศึกษาเนื่องจากคิดว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อ ต้องฟังครูบรรยายเป็นส่วนมาก ครูขาดสื่อการเรียนรู้ที่จูงใจจึงเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเป้าหมายของโรงเรียน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนวรรณกรรมและศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้พบว่า การใช้บทเรียนสำเร็จรูปจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนโดยเฉพาะเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าได้มากขึ้น ตามที่ พระสิทธิพงษ์ สุทธิสนธิ นิรัช เรื่องแสน ปาลมจิต สุขุมาลัย และ วิชิต นาชัยสินธุ์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า บทเรียนสำเร็จรูปนี้ถือ

ว่าเป็นการพัฒนาอีกอย่างหนึ่งในการการศึกษาที่เป็นเครื่องมือประกอบการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนด้วยตนเองและช่วยลดปัญหาความแตกต่างทางการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบเป็นขั้น เรียนรู้ตามลำดับของเนื้อหาบทเรียน เมื่อเกิดความไม่เข้าใจเนื้อหาสามารถกลับไปทบทวนแล้วจึงค่อยเรียนเนื้อหาต่อ นอกจากนี้บทเรียนสำเร็จรูปยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ อีกทั้ง ยังช่วยลดปัญหาด้านเวลาในการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้เพิ่มเติมนอกเวลาเรียนจนเกิดความเข้าใจจากการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการนำบทเรียนสำเร็จรูปมาใช้ออกแบบเป็นขั้นตอนในเนื้อหาหลักสูตรสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประวัติของพระพุทธเจ้าจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ พัฒนาความรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองซึ่งจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพิ่มสูงขึ้นในระดับที่มีคุณภาพโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ บทเรียนสำเร็จรูป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรต้น

บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติ
ของพระพุทธเจ้า

ตัวแปรตาม

- ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้า
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ความพึงพอใจ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) รูปแบบกลุ่มตัวอย่างเดียววัดก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ (One Group Pretest- posttest Design) มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ขอบเขตด้านกลุ่มประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 124 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1 ห้องเรียน ทั้งหมด 19 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 เขตเขตด้านตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้า

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้า

1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้สำหรับออกแบบด้วยบทเรียนสำเร็จรูปครั้งนี้ ได้แก่ แผนการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน แผนละ 1 ชั่วโมงประกอบด้วย 1) ความสำคัญของพระพุทธศาสนา 2) เรื่องราวของเจ้าชายสิทธัตถะ 3) เส้นทางพุทธองค์ 4) พุทธสาวกสามเณรอาหุล 5) วรุมชาดก 6) วานรินชาดกและ 7) พุทธศาสนิกชน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นบทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 7 แผน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการสร้างแผนการเรียนรู้ ประวัติพระพุทธเจ้ารวมถึงตัวชี้วัดในรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า ทุกแผนมีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติพระพุทธเจ้า โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำมาสร้างแบบทดสอบในรูปแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน อีกทั้งนำไปใช้ทดลอง (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายและค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) พบว่า แบบทดสอบมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.923 ซึ่งได้จำนวนข้อสอบ 20 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้า จำนวน 18 ข้อ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากนั้นนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1 ให้นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประวัติพระพุทธเจ้าและเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง (Pre-test)

3.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติพระพุทธเจ้า จำนวน 7 แผน ๆ ละ 1 ชั่วโมง อีกทั้งมีการบันทึกคะแนนระหว่างเรียนและหลังเรียนเพื่อหาค่าของประสิทธิภาพบทเรียน

3.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิมไปทดสอบผู้เรียนกลุ่มตัวอย่างเดิมอีกครั้ง ภายหลังจากสิ้นการทดลองและเก็บไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Post-test)

3.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติพระพุทธเจ้าไปใช้วัดนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยครั้งนี้

สรุปเป็นแบบแผนการวิจัยครั้งนี้ แสดงตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) รูปแบบกลุ่มตัวอย่างเดียววัดก่อนและหลังเรียน (One Group Pre-test Post-test Design) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา

Pre-test	Treatment	Post-test
T ₁	X	T ₂

โดยที่ T₁ คือ การทดสอบระยะก่อนการจัดการเรียนรู้ (Pre-test)

X คือ การจัดการกระทำ (Treatment) ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป จำนวน 7 แผน

T₂ คือ การทดสอบระยะหลังการจัดการเรียนรู้ (Post-test)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของแผนการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา โดยใช้สูตรเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 (E1/E2)

4.2 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา โดยใช้ทดสอบค่าที่ไม่อิสระต่อกัน (Dependent sample t-test)

4.3 วิเคราะห์แบบวัดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าด้วยการหาค่าร้อยละ (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

1. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แสดงตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา ระหว่างใช้และภายหลังการใช้บทเรียน (N=19)

กิจกรรม	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนหลังเรียน			ประสิทธิภาพ E1/E2
	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ	
กิจกรรมที่ 1	10	9.53	95.26	20	18.58	92.89	93.95 / 92.89
กิจกรรมที่ 2	10	9.26	92.63				
รวม	20	18.79	93.95				

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา จำนวน 19 คน ระหว่างใช้และภายหลังการใช้ (E1/E2) มีประสิทธิภาพเท่ากับ 93.95/92.89 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่อง พุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา แสดงตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา (N=19)

การทดสอบ	N	\bar{x}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	19	10.00	2.67		
หลังเรียน	19	18.58	1.54	14.327*	0.0000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ค่าวิกฤตของ t ที่ระดับ .01, df 18 เท่ากับ 2.552)

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป วิชาสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน มีผลเฉลี่ย เท่ากับ 10.00 และ 18.58 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จเรื่องพุทธประวัติของ พระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา แสดงตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา (N=19)

	รายการประเมิน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1	ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยคละความสามารถซึ่งมีเพศชาย-หญิงอย่างเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง	5.00	0.00	มากที่สุด
4	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5	ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมสำเร็จสูงสุด	5.00	0.00	มากที่สุด
6	ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.90	0.30	มากที่สุด
7	เนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
8	เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก	5.00	0.00	มากที่สุด
9	การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
10	นักเรียนได้ใช้สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกัน	4.90	0.30	มากที่สุด
11	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	5.00	0.00	มากที่สุด
12	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.76	0.44	มากที่สุด
13	ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.81	0.40	มากที่สุด
14	นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิก เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ	4.76	0.44	มากที่สุด
15	มีการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล และกลุ่ม	4.81	0.40	มากที่สุด
16	มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
17	ผู้เรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม	5.00	0.00	มากที่สุด
18	การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน	4.67	0.48	มากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.49	0.46	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่

ละเมอ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.46) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) คือ ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถซึ่งมีเพศชาย-หญิงอย่างเหมาะสม ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำกิจกรรมสำเร็จสูงสุด เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียนและผู้เรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม รองลงมาคือ ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและนักเรียนได้ใช้สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกันซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.90$, S.D. = 0.30) ขณะที่ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.48) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 93.95/92.89 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ เนื่องด้วยบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นมีกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เนื้อหาและทำแบบฝึกหัดในแต่ละรอบเมื่อศึกษาเนื้อหาและทำแบบฝึกหัดแล้วสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ทันที เมื่อนักเรียนทำถูกจะเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและอยากการเรียนรู้รอบถัดไปซึ่งฝึกให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสิทธิพงษ์ สุทัตสนโน นิรัช เรื่องแสน ปาณจิต สุขุมาลัย และวิชิต นายชัยสินธุ์ (2564) ที่พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องหน้าที่ชาวพุทธโดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (MIAP) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมปัจฉิมวันวิทยา จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า บทเรียนมีประสิทธิภาพ 81.91/87.45 และยังสอดคล้องกับศึกษาของ พระวชิรญาณวัฒน์ เตังวารภักทร พิทักษ์นิลนพคุณ และบุญเรือง ศรีเหรียญ (2558) ที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อชุดประสม พบว่า สื่อประสมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.96/84.43 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนเรื่องพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องด้วยบทเรียนสำเร็จรูปที่สร้างขึ้นช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียนดึงดูดความสนใจและทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่จะศึกษาเนื้อหาที่สอน นอกจากนี้ ผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้ได้ทีละขั้นตอนขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละคน แม้บางคนจะเรียนไม่ทันเพื่อนยังสามารถเรียนซ้ำได้ บทเรียนดังกล่าวยังช่วยให้ผู้เรียนรู้จักวิเคราะห์ที่มาที่ไปของเนื้อหาพุทธประวัติ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับจริยธรรมและนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังนั้น จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเรื่องพุทธประวัติของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้อง นาฎญา อินพานิช (2566) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เรื่องหลักธรรมนำรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับ กมลฉัตร พิชัย นภากรณ์ ธัญญา (2564) ที่พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอนุบาลวังม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแม่ละเมา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปเรื่องประวัติของพระพุทธเจ้าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มีความเหมาะสมกับวัยและชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในกิจกรรมการเรียนการสอน มีขั้นตอนการออกที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ห้องเรียนเต็มไปด้วยความสนุกสนาน ตื่นเต้น นักเรียนให้ความสนใจและรับรู้สิ่งที่ครูสื่อออกไปได้อย่างลึกซึ้งจึงทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำกิจกรรมและการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริภา หลอมประโคน พระครูวิริยปัญญาภิษณ และ พระครูสาธุกิจโกศล (2567) ที่พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคอคโค พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้อง มหลัก กอระ และ นีรนาท จุลเนียม (2565) ที่ศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อบทเรียนสำเร็จรูปอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัย เพราะจะทำให้การพัฒนาบทเรียนทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปในเนื้อหาอื่น ๆ ที่หลากหลายเพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง พัฒนาความความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

1.3 ควรทำบทเรียนสำเร็จรูปในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งจะทำให้เหมาะสมในการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคดิจิทัลและจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างมาก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนวัตกรรมการเรียนรู้อื่นๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

2.2 ควรมีการพัฒนาต่อยอดบทเรียนสำเร็จรูปกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แพลตฟอร์มที่เป็นเทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อให้เหมาะกับการเรียนรู้ยุค VUCA World

2.3 ควรพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในหัวข้ออื่นๆ ที่มีประสิทธิภาพและนำไปใช้กับผู้เรียนระดับชั้นต่างๆ ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลณัฐ พิชัย นภาภรณ์ ฉัญญา. (2564). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/3 โรงเรียนอนุบาลวังม่วง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 6(1), 107-118.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- นาฏยา อินพานิช. (2566). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องหลักธรรมนำรั้งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/4 ปีการศึกษา 2565 เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่อง “นักเรียนขาดความรับผิดชอบต่อสังคมและศีลธรรม”. *วารสารการจัดการองค์กรและพัฒนาสังคม*, 3(1), 47-54.
- พระวชิรญาณม์ เตังวารภกรภัทร พิทักษ์ นิลนพคุณ และบุญเรือง ศรีเหรียญ. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพุทธประวัติสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดสื่อประสม. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 9(3), 134-146.
- พระสิทธิพงษ์ สุทัสสน์ นิรัช เรืองแสน ปาณจิต สุกุมลย์ และ วิชิต นาชัยสินธุ์. (2564). ที่พัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเรื่องหน้าที่ชาวพุทธโดยการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning (MIAP) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนพระปริยัติธรรมปัจฉิมวันวิทยา จังหวัดอำนาจเจริญ. *Journal of Buddhist Education and Research: JBER*, 7(2), 171-180.
- มหลัก กอระ และ นิรนาท จุลเนียม. (2565). การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปแบบเส้นตรงเรื่องศาสนาในประเทศไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *Education Journal of Nakhonratchasima College*, 1(2), 108-126.
- ศิริภา หลอมประโคน พระครูวิริยปัญญาภิวังษ์ และ พระครูสาธุกิจโกศล. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านคอคอด คอคอด อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป. *วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*, 15(1), 251-262.

ผู้เขียนบทความ

เกศนีนีภา แซ่วี๋ สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัด
กำแพงเพชร อีเมลล์ Ketnipa2824@gmail.com

มนตรี หลินภู สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร จังหวัด
กำแพงเพชร อีเมลล์ Montreegate@hotmail.com

วารุณี เชื้อนแก้ว โรงเรียนบ้านแม่ละเมา จังหวัดตาก อีเมลล์ Weawrunee@gmail.com